

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Melakhim]

[Sefer Melakhim]

Shelomoh ben Yitshak

5565 [1804/1805]

UT

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9667)

בַּחֲרָצָה עֵשְׂרִים וָאַרְבַּע שָׁנָה :
 (לד) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
 וַיִּלְךְ בְּדֶרֶךְ יִרְבְּעָם וּבַחֲטָאתוֹ
 אֲשֶׁר הִחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל :
 טז (א) וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל־
 יְהוּא בֶן־חֲנָנִי עַל־בְּעֵשָׂא
 לֵאמֹר : (ב) יַעַן אֲשֶׁר הִרְיַמְתִּיךָ
 מִן־הָעֶפְרַי וְאֶחָנָף נָגִיד עַל עַמִּי
 יִשְׂרָאֵל וַתִּלְךְ בְּדֶרֶךְ יִרְבְּעָם
 וַתִּחְטֵא אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל
 לְהַכְעִיסַנִי בַחֲטָאתָם : (ג) הֲנִנִי
 מִבְּעִיר אַחֲרֵי בְעֵשָׂא וְאַחֲרֵי בֵיתוֹ
 וְנִתְּתִי אֶת־דְּפִיתְךָ כְּבֵית יִרְבְּעָם
 בְּכַנְבָּט : (ד) הֵמֶת לְבְעֵשָׂא
 בְּעִיר יֶאֱכְלוּ הַכְּלָבִים וְהֵמֶת לוֹ
 בַּשָּׂדֶה יֶאֱכְלוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם :
 (ה) וַיְהִי דְבָרִי בְעֵשָׂא וְאֲשֶׁר
 עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הִלֵּא הֵם־
 בַּחֲוֻבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
 לְמַלְכֵי

איבער גאנץ ישראל , אונד רענירטע
 אין תרצה פֿיר אונד צוואנציג יאהרע .
 (לד) ער טהאט אָבער , וואָס דעם
 עוויגען מיספֿיל , אונד וואָנדעלטע אין
 דעם וועג ירבעם'ס אונד אין דעססען
 לאַסטער , וואָדורך ער ישראל צור זינדע
 פֿערלייטעטע .

טז (א) דאָ ערנינג דאָו וואָרט דעם
 עוויגען אָן יהוא זאָהן חנני'ס וועגען
 בעשא , וויא פֿאַלגט . (ב) איך האָב
 דורך אויס דעם שטויב עמפֿאַר , אונד
 זעצטע דורך צום רעגענטען איבער מיין
 פֿאַלק ישראל ; הוא אָבער פֿערפֿאַלגסט
 דען וועג ירבעם'ס , אונד פֿערפֿיהרסט
 מיין פֿאַלק ישראל , מיך דורך איהרע
 זינדען צו רייצען . (ג) דרום ווילל איך
 הינטער בעשא אונד זיינעם הויזע דער
 אויפֿריימען , אונד זיין דרום ווערדען
 לאַססען , וויא דאָו הויז ירבעם'ס , זאָהן
 נכט . (ד) ווער דעם בעשא אין דער
 שטאָרט שטורכט , דען ווערדען דיא
 דונדע פֿרעססען , אונד ווער איהם
 אויף דעם פֿעלדע אוסקעמט , דען
 ווירד דאָו געפֿליגעל דעם דויממעלס
 פֿערצעהרען ! (ה) דיא איבריגע
 געשיכטע בעשא'ס , זיינע דעלדענע
 טהאָטען אונד וואָס ער זאָנסט לייסטע
 טע , פֿינדעט מאָן בעשריכען אין דען
 יאָהר

מ כ ל י ו פ י

טז (י) ושם אמו , לא היתה אם אסא אלת אם אביו ואם אביו קורא אמו כמו אל
 דעואל אביהן : [וזכר לאסא אם אביו בעבור שהיתה עובדת ע"ז ועב"ז עשה אסא הישר
 בעיני ד' ולא נטה אחריו] (וגם נזכר לומר שאינט רחוק שהיו שמות שתיכן . שזה :
 (יג) מפלצח , ענין אימה ורעדה לפי שאימותה מוטלת על עובדי' ובא בדרך כינוי ללעג
 הפסילים כמו עבני' וכמו בלוימי' : וישרף , את המופלגת : (טז) ואח קדשי בית ד' , קדשי
 עזמו : (כ) החילים , קיל על משקל בית והקנון זמים וקנתן חיל בהרוא' עין הסועל
 ובמקומות תנוס : על כל ארץ נפתלי , על כמו עם : [או יחסר ש"ן השירות שהיא במקום
 אשר וכן הוא הפי' שהכ' כל כנרות שעל כל ארץ נפתלי] :

ויאהרביכערן דער קעניגע ישראל'ס .
 (ו) בעשא ענטשליף צו ווינען עלטערן ,
 אונד ווארד אין תרצה בעגראכען . ויין
 זאָהן אלה קאם צוואַר נאָך איהם צור
 רעגירונג ; (ז) אכער דעננאָך גינג
 דער אויסשפרוך דעם עוויגען אין ער
 פֿיללונג , דען ער דורך דען פראַפעטען
 יהוא וזאָהן חנני'ס איבער בעשא אונד
 דעססען הויז טהאַט , ווייל ער ירבעם
 אונד ווינער פֿאַמיליע נאָכאָהמטע , פֿיל
 בעזעס פֿאַר דעם עוויגען בעגינג , אונד
 איהן דורך ווינע האַנדלונגען ערצירנטע ,
 אונד אויך דאָפֿיר , דאָס ער ירבעם'ס
 פֿאַמיליע אויסבראַכטע .
 (ח) אים זעקס אונד צוואַנציגסטען
 רעגירונגסיאָהר יאָסא'ס , קעניגס אין
 יהודה , וואַרד אלה , זאָהן בעשא'ס ,
 קעניג איבער ישראל . ער רעגירטע צו
 תרצה צוויי יאָהר . (ט) געגען איהן
 פֿערשוואַר ניד זיין בעדיהנטער זמרי, דער
 דיא אויפֿויכט איבער דיא העלפֿטע דער
 קריגסוואַגען האַטטע ; אונד אַלס דער
 קעניג צו תרצה , אים הויזע דעם שלאָס .
 הויפטמאַננס ארצא , בעטרונקען וואַר ,
 (י) דאָ איבערפֿיל איהן זמרי , שלוג
 איהן טאָר , (עס וואַר אים זיבען אונד
 צוואַנציג

באור

טז (ז) וגם ביד וגו' כלומר הרי שמלך
 אלה בן בעשא, ואף גם זאת
 דבר ה' היה ציד יהוא שלא תתקיים מלכותו .
 [רש"י] . וכן מתורגם כל"א . להיות כבית
 ירבעם , מוסב על להכעיסו במעשה ידיו ,
 והטעם , שהאלהים הביא דעה על בעשא ,
 על כי הכעיסו במעלליו הרעים , והיה
 כירבעם וגדל בנו , אשר הרשיעו לעשות .
 וזה הפירוש כדלה מטעמי המקרא הזה ,
 (יא) משחין

למלכי ישראל : (ו) ויששב
 בעשא עם אבתיו ויקבר
 בתרצה וימלך אלה בנו תתהיו :
 (ז) וגם ביד יהוא בן חנני
 הנביא דבר יהוה היה אל
 בעשא ואל ביתו ועל כל הרעה
 אשר עשה בעיני יהוה
 להכעיסו במעשה ידיו להיות
 בבית ירבעם ועל אשר הכה
 אתו : (ח) בשנת עשרים ושש
 שנה לאסא מלך יהודה מלך
 אלה בן בעשא על ישראל
 בתרצה שנתים : (ט) ויקטר
 עליו עבדו זמרי שר מחצית
 הרכב והוא בתרצה שתה
 שכור בית ארצא אשר על
 הבית בתרצה : (י) ויבא זמרי
 ויכהו וימיתהו בשנת עשרים

רש"י

טז (ז) וגם ציד יהוא בן חנני
 הכני' דבר ה' היה אל בעשא .
 כלומר הרי שמלך חלה בן בעשא ואף גם
 זאת דבר ה' היה ציד יהוא שלא תתקיי'
 מלכותו : ועל אשר הכה אותו . הואיל
 וגם הוא סלך בחטאותיו מול' שלא היה
 לו להרגו לכך נענש על חריגתו וכן
 מנינו ופקדתי את דמי ירעאל על בית
 יהוא הואיל ולא סרו מדרכי אחאב
 נענשו

וַשְׁבַּע לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
 בְּהַרְתִּיזוֹ : (יא) וַיְהִי בְּמֶלְכּוֹ
 כִּשְׁבַתוֹ עַל כִּסְאוֹ הִפָּה אֶת כָּל
 בֵּית בַּעֲשָׂא לְאַהֲשָׁאִיר לֹו
 מִשְׁתִּין בְּקִיר וּגְאָלִיו וַרְעָהוּ :
 (יב) וַיִּשְׁמַד זְמָרִי אֶת כָּל־בֵּית
 בַּעֲשָׂא כַּדְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
 אֶל־בַּעֲשָׂא בְּיַד יְהוָה הַנְּבִיא :
 (יג) אֶל כָּל־חַטָּאוֹת בַּעֲשָׂא
 וְחַטָּאוֹת אֱלֹהֵי בְנֵי אֲשֶׁר חָטְאוּ
 וְאֲשֶׁר חָטְאוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל
 לְהַכְעִים אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּהַבְלִיָּהֶם : (יד) וַיִּתֵּר דְּבָרֵי
 אֱלֹהֵי וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הַלֹּוא־הֵם
 כְּחֻכִּים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
 לְמֶלְכֵי יִשְׂרָאֵל : (טו) בְּשָׁנַת
 עֶשְׂרִים וַשְּׁבַע שָׁנָה לְאַסָּא מֶלֶךְ
 יְהוּדָה מָלַךְ זְמָרִי שִׁבְעַת יָמִים
 בְּחַרְצָה וְהָעַם חָנִים עַל־גְּבַתוֹן
 אֲשֶׁר לְפָלְשֵׁהִים : (טז) וַיִּשְׁמַע
 הָעַם הַחָנִים לְאֹמֶר קֶשֶׁר זְמָרִי
 וְגַם

צוואנציגסטען יאהר דער רעגירונג
 אסא'ס , קעניגס פֿאן יהודה) אונד
 וואָרד קעניג אָן זיינער שטעללע .
 (יא) אַלס נון דיוער צוד רעגירונג קאַם ,
 אונד אויף דעם טהראָנע זאַם , זאָ
 בראַכטע ער כעשא'ס גאַנצע פֿאַמיליע
 אום , אונד לויס איהם קיין מעגנליכעם
 נאַכקאַממען , קיינען פֿערוואַנדטען אונד
 קיינען פֿריינד איבריג ; (יב) זאָנדערן
 ראַטטעטע דאָז גאַנצע דיווי כעשא'ס
 אויס , וויאָדער עוויגע דורך דען פֿראָ
 פֿעטען יהואַ איבער איהן כעשטימטע .
 (יג) דיס געשאַה וועגען דער זינדענ־
 מענגע כעשא'ס אונד זיינעם זאָהנס
 אלה , אינדעם זיאַ ועלכסט זינדיגטען ,
 אונד אויך ישראל פֿערפֿיהרטען , אונד
 דען עוויגען , גאַטט ישראל'ס , דורך
 איהרע ניכטיגען געצען רייצטען .
 (יד) דאָז איבריגע פֿאָן דער געשיכטע
 אלה'ס אונד פֿאָן זיינען טהאַטען איזט
 אויפֿגעצייכנעט אין דען יאַהרביכערן
 דער קעניגע ישראל'ס .
 (טו) אים זיבען אונד צוואַנציגסטען
 רעגירונגסיאהר אסא'ס , קעניגס אין
 יהודה , וואָרד זמרי קעניג , ער רע-
 גירטע אַבער נור זיבען טאַגע צו חרצה ,
 דען דאָז פֿאַלק כער־אַגערטע דאַמאַלס
 גבחוֹן , דאָז דען פֿלשחים געהערטע ,
 (טז) אונד אַלס נון דיאַ בעלאַגערער
 ערפֿודהרען , דאַס זמרי רעבעללירט
 אונד

באור

(יא) משתין בקיר , שלא יאמר לו שום זכר ,
 כי הזכר לבדו יוכל להיות משתין בקיר .
 [רלב"ג למעלה מזה י' ד י' ד] . וכן מתרגם
 פה , לפי שהוא נסמך לגולליו ורעהו .
 וגולליו ורעהו , וקריבוהי ומנרובי .
 המתרגם

רשי

גענושו על הריגתם : (ט) שר מחנות
 הרכב . הוא וזחר היו שרום על הרכב :
 (יא) וגולליו ורעהו . וקריבוהי
 ורחמיהו (יב) ורעהו

אונד דען קעניג אום געבראכט האטטע ,
 ריף זאגלייך גאנץ ישראל אים לאגער
 דען פֿעלדדוהעררן עמרי צום קעניג
 איבער ישראל אויס . (יז) נון צאג
 עמרי אונד גאנץ ישראל פֿאן גבחון
 אב , אונד בעלאגערטען הרצה ;
 (יח) דאָ נון זמרי זאָה , דאָס דיא
 שטאדט עראַבערט וואָר , גינג עראַין
 דען האַרעם דעם קעניגליכען פֿאל
 לאַסטעם , דיזען שטעקטע ער אין
 בראַנד , אונד קאָם דאָרין אום :
 (יט) דיס וואָר דיא שטראַפֿע פֿיר ווינע
 זינדען , דיא ער בעגינג , אינדעם ער
 טהאַט , וואָס דעם עוויגען מיספֿיל ,
 אונד אויף דעם וועג ירבעם'ס אונד אין
 דעססען לאַסטער וואַנדעלטע , וואָדורף
 דיזער דיא קינדער ישראל'ס צור זינדע
 פֿערלייטעטע . (כ) דאָן איברוגע פֿאָן
 דער געשיכטע זמרי'ס אונד דעססען
 פֿערשווערונג , פֿינדעט מאַן בעשריבען
 אין דען יאָהרביכערן דער קעניגע
 ישראל'ס . (כא) נון וואָר דאָז פֿאַלק
 ישראָל אין צווייאַ פֿאַרטהיינען געטהיילט ;
 איינע העלפֿטע דעם פֿאַלקס וואַללטע
 חבני זאָהןגינת צום קעניג , דיא אַנדערע
 הילט עס מיט עמרי . (כב) דאָ אַבער
 דיא פֿאַרטייאַ עמרי'ס מעכטיגער וואָר ,
 אַלס דיא , וועלכע דעם חבני זאָהןגינת
 ערגעבען וואָר , אונד דאָ איבערדיס
 חבני

וגם הפכה את המלך וימלכו כל
 ישראל את עמרי שר צבא על
 ישראל ביום ההוא במחנה :
 (יז) ויעלה עמרי וכל ישראל
 עמו מגבתון ויצרו על הרצה :
 (יח) ויהי כראות זמרי פיגלכה
 העיר ויבא אל ארמון בית המלך
 וישרף עליו את בית המלך באש
 וימת : (יט) על חטאתיו אשר
 חטא לעשות הרע בעיני יהוה
 ללכת בדרך ירבעם ובחטאתו
 אשר עשה להחטיא את ישראל :
 (כ) ויותר דברי זמרי וקשרו
 אשר קשר הלאהם פתובים
 על ספר דברי הימים למלכי
 ישראל : (כא) אז יחלק העם
 ישראל לחצי חצי העם היה
 אחרי חבני בן גינת להמליכו
 והחצי אחרי עמרי : (כב) ויחוק
 העם אשר אחרי עמרי את העם
 אשר אחרי חבני בן גינת וימת

באור

[המתרגם הכשדי] . (יח) אל ארמון
 בית המלך , לאידרון בית מלכא [הכשדי] .
 ז'הא חדר הפנימי בהיכלי מלכי הקדם , אשר
 בו יסנירו נשיהם הרבות . [הארעם] או
 ועראיל

רשי

ורחמוסי : (כב) וימת חבני . כשנשא
 חסח צתו של עמרי ליהושפט בנו סרגו
 חת חבני כשראו חשיבו' של עמרי צסדר
 עולם : (כג) בשנת שלשים ואחת שנה
 לחסח

הַבְּנֵי וַיִּמְלֹךְ עֲמֹרִי : (כג) בַּשָּׁנָה
 שְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה לְאַסָּא מֶלֶךְ
 יְהוּדָה מֶלֶךְ עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל
 שָׁהִים עֲשָׂרָה שָׁנָה בְּחֶרְצָה
 מֶלֶךְ יֶשֶׁתְּ־שָׁנִים : (כד) וַיִּקֹּן
 אֶת־הַהָר שִׁמְרוֹן מֵאֵת שֹׁמֵר
 בְּכַפְרִים כֶּסֶף וַיִּבֶן אֶת־הַהָר
 וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה
 עַל שֵׁם־שֹׁמֵר אֲדֹנָי הָהָר
 שִׁמְרוֹן : (כה) וַיַּעֲשֶׂה עֲמֹרִי הָרַע
 בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּרְע מְכֹל אֲשֶׁר
 לְפָנָיו : (כו) וַיִּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ
 יַרְבְּעִים בֶּן־נֶבֶט וּבְחַטָּאתָיו
 אֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת־יִשְׂרָאֵל
 לְהַכְעִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּהַבְלִיָּהֶם : (כז) וַיְהִי דְבַר־י
 עֲמֹרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּגְבוֹרְחוּ אֲשֶׁר
 עָשָׂה הֵלֵא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
 סֵפֶר דְּבַר־יְהִימִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל :
 (כח) וַיִּשְׁכַּב עֲמֹרִי עִם־אֲבֹתָיו
 וַיִּקְבֹּר בְּשִׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ אַחָב

הכני שטארב , זא בליב עמרי קעניג .
 (כג) אים איין אונד דרייסיגסטען יאהר
 דער רעגירונג אסא'ס , קעניגס אין
 יהודה , ערהילט עמרי דיא רעגירונג
 איבער ישראל . ער וואר צוועלף יאהר
 קעניג ; צו חרצה אבער רעוידירטע ער
 נור זעקס יאהרע . (כד) ער קויפטע דען
 בערג שמרון פאן שמר פיר צוויי
 טאלענדע זילבער , בויטע איינע שטארט
 אויף ריזעם בערג , אונד נאנטע זיא
 שמרון (זאמאריען) נאך שמר , דעם
 פאריגען אייגענטימער דעם בערגעס .
 (כה) עמרי טהאט , וואס דעם עוויגען
 מיספיל , אונד פיהרטע זיך נאך
 שלעכטער אויף , אלס אללע ווינע פאר
 גענגער , (כו) ער אהמטע גענצליך
 ירבעם'ס , זאהן נבט , האנדלונגען אונד
 לאסטער נאך , וואדורך ער ישראל
 פערלייטטעטע , דען עוויגען , גאטט
 ישראל'ס , דורך אכגעטטרויא צו ער
 צירנען . (כז) דאז איכריגע פאן עמרי'ס
 געשיכטע , אונד פאן זיינער טאפפער
 קייט , דיא ער צייגטע , איזט אויף
 געצייכנעט אין דען יאהרביכען דער
 קעניגע ישראל'ס . (כח) עמרי לענטע
 זיך צו זיינען פעטערן , אונד ווארד אין
 שמרון בעגראבען . זיין זאהן אחאב
 רעגירטע אן זיינער שטעללע .
 (כט) אחאב , זאהן עמרי'ס , ווארד
 קעניג

בנו חרציו : (כט) ואחאב בן

עמרי

ד ש י

לאסא מלך עמרי מלכות שלימה . וחמש שנים היתה מחלוקתו של הבני מעשרים
 ושבע לאסא עד שלשים ואחת : שתיים עשרה שנה . סך הכל חמש במחלוקת ושבע
 במלכות שלימה ואי אפשר לומר שתיים עשרה מלכות שלימה שהרי אחאב בנו מלך
 בשנת שלשים ושמונה לאסא : בתרעה מלך שש שנים .

עד

קעניג איבער ישראל, אים אכט אונד דרייסיגסטען רעגירונגס יאר. דעם אחאב קעניגס אין יהודה, אונד רעגירטע איבער ישראל צוויי אונד צוואנציג יארע צו שמרון. (ל) אחאב טהאט מעהר בענעם פאר דעם עוויגען, אלס אללע, דיא פאר איהם לעכטען. (לא) איהם וואר ניכט גענוג, בייא דען זינדען ירבעם'ס, זאָהן נכט, צו בלויבען, זאָנדערן ער נאָהם איזבל, איינע טאָכטער אחבעל'ס, קעניג דער צידונים צור געמאָהלין, פאָלגטע אונד דיהנטע דעם בעל, בעטטע איהן אָן, (לב) ערדיכטעטע איהם צו עהרען איינען אלטאר אים טעמפעל דעם בעל'ס, דען ער צו שמרון ערכויטע, (לג) לעגטע איינען האָזן אָן, אונד טהאט, וואס דען עוויגן, גאָטט ישראל'ס, ערצירנטע, מעהר, אלס אללע קעניגע ישראל'ס, דיא פאר איהם לעכטען. (לד) אין זיינען טאָגען בויטע אויך חיאל, דער ביתאלי, דיא שטאָרט ירחו ווירד

עמרי מלך על ישראל בשנת שלשים ושמונה שנה לאסא מלך יהודה ומלך אחאב בן עמרי על ישראל בשמרון עשרים ושנים שנה: (ל) ויעש אחאב בן עמרי הרע בעיני יהודה מכל אשר לפניו: (לא) ויהי הנקל לכתו בחטאות ירבעם בן נבט ויקח אשה את איזבל בת אחבעל מלך צדנים וילך ויעבד את הבעל וישתחו לו: (לב) ויקם מזבח לבעל בית הבעל אשר בנה בשמרון: (לג) ויעש אחאב אתה אשרה ויזקף אחאב לעשות להכעים את יהוה אלהי ישראל מכל (לד) בימיו בנה חיאל בית האלי

באור

רשי

[ועראיל] בלה"ע. (לא) ויהי הנקל לכתו, והיה שט בעיניו. [הארמי] והוא כמו ויבו בעיניו בלשון עברי. יז (א) אשר

עד שלא בנה את שמרון: (לא) ויעבד את הבעל. מוסף על עגלי של ירבעם: (לג) אשרה. חילן נעבד: (לד) חיאל בית האלי. חיאל אשר מבית א. כמו ישי בית הלחמי (שמואל א' ט"ו) ולא נאמר הבית לחמי. וכן יחושע בית השמש

מ כ ל ל יו פ י

טז. (ג) טבעיר, ענין הכרתה והסרה: (ז) ועל אשר הכה אותו, ר"ל את נדב: (ט) בית ארנא, שם אדם הי' פקיד עלי' וי"ת טעיותא זי בניתא בתרצה. (טו) כל ישראל, אותם שהיו במחנה: (יח) את בית מלך, חסר ה"א הידיעה שלא במחנה ולפי שזכרו לא הוזכר בו הידיעה: (לא) הנקל, נפעל עבר מן הכפול:

את יריחה באבירם בכרו יפרה
ובשגיב צעירו הציב דלתיה
כדבר יהוה אשר הבר ביד
יהושע ברגנו :

ווידער אויף ; אבער מיט פֿערלוסט
זיינעס ערסטגעבאָרנען זאָהנס אבירם
לעגטע ער דען גרונד , אונד מיט פֿער-
לוסט זיינעס זינגסטען שגוב זעצטע ער
דיא טהאַרע איין , זויא דער עוויגע דורך
יהושע , זאָהן נון , פֿערקינדעטע .

יז (א) ויאמר אליהו התשבי
מתשבי גלעד אל אחאב
חיהוה אלהי ישראל אשר
עמדתי לפניו אסיהוה השנים
האלה טל ומטר כי אסלפי
דברי : (ב) ויהי דבר יהוה
אליו לאמר : (ג) לך מזה ופנית
לך קדמה ונסתרת בנחל ברית
אשר על פני הירדן : (ד) והיה
מהנחל תשתה ואתה ערבים
צויתי לכללך שם : (ה) וילך
ועש

יז (א) אליהו, דער השבי, איינער
פֿאָן דענען , דיא זיך אין גלעד
נידערליסען , שפראך צו אחאב : זאָ
וואָהר דער עוויגע , דער גאָטט ישׂראל'ס
לעבט , דעם איך דיהנע , עס ווירד אין
דיוען יאָהרען וועדער טהויא , נאָך רעגען
פֿאללען , ביס איכס זאָגע ! (ב) דאָר-
אויף ערגינג דער בעפֿעהל דעם עוויגען
אַן איהן : (ג) רייזע פֿאָן היר וועג ,
ווענדע דיך געגען אָסטען , אונד האַלטע
דיך ביים באַך כרית פֿערבאָרגען , דער
איז דען ירדן זיך ערגיסט . (ד) אויס
דיועם באַך קאָנגסט דוא טרינקען , אונד
דיא עורבים האַכע איך בעאָרדערט , דיך
דאָועלכסט צו נעהרען . (ה) ער גינג
אלוא

באור

רשי

השומשי בספר שמואל (ח' ז' י"ד) ולא
הבית שומשי . וכן בעפרת חזי העזרי
(שופטים ו' כ"ד) ולא נאח' החזי עזרי .
וישפותרין בית החלי על שקבל עליו קללות יהושע ארור האיש אשר יקום וזנה וגו'
(יהושע ז' כ"ו) אמרו רבותינו חיאל משל בנימין ויריחו משל יהושפט ומפני מה תלחו
באחאב שתולין את הקלקלה במקלקל (ס"א במקולל) : באביר בכורו יסד' כשיסד'
מת צנו בכורו והלך וקבר כל צניו עד שמת האחרון בהנצת דלתות . וכן הוא
קללתו של יהושע בכורו ויסדנה ובלעירו יציב דלתיה (סס) :

יז (א) ויאמר אליהו התשבי : חיהוה אלהי ישראל אשר עמדתי לפניו אסיהוה השנים
האלה טל ומטר כי אסלפי דברי : (ב) ויהי דבר יהוה אליו לאמר : (ג) לך מזה ופנית
לך קדמה ונסתרת בנחל ברית אשר על פני הירדן : (ד) והיה מהנחל תשתה ואתה ערבים
צויתי לכללך שם : (ה) וילך ועש

(ג) ונסתרת